

Autoreferat

1. Monika Miczka-Pajestka

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania.

Stopień doktora nauk humanistycznych otrzymany w 2003 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na podstawie pracy nt.: *Technika a podmiotowość człowieka w perspektywie przemian kultury współczesnej*

Magisterium w zakresie filozofii w 1998 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na podstawie pracy nt.: *Etyka bezreligijnego chrześcijaństwa Dietricha Bonhoeffera*

Magisterium w zakresie kulturoznawstwa w 1998 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na podstawie pracy nt.: *Filozoficzne aspekty klasycznego teatru indyjskiego*

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych.

Od 2003 roku – do chwili obecnej – adiunkt, początkowo w Zakładzie Antropologii Kultury i Filozofii Człowieka w Katedrze Pedagogiki, Psychologii i Antropologii Kultury, potem Katedrze Pedagogiki i Psychologii, a w końcu - Katedrze Pedagogiki na Wydziale Humanistyczno-Społecznym Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej.

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

Publikacja wchodząca w skład osiągnięcia oraz publikacje okolotematyczne:

Przygotowana rozprawa habilitacyjna pt.: *Opowiadanie rzeczywistości. Konwergencja i jej przejawy a możliwości ponowoczesnego „bycia” w świecie* wraz z publikacjami na temat funkcjonowania człowieka jako podmiotu w perspektywie ponowoczesności i zachodzącej w niej przemian.

Monika Miczka-Pajestka 1

Praca ma charakter teoretyczny, stanowi analizę zagadnienia opowiadania i narracji, wpisanych w struktury funkcjonowania człowieka i zachodzących obecnie zjawisk społeczno-kulturowych, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki związanej z konwergencją. Podjęte rozważania analityczno-syntetyzujące zamknięte zostały słabą justyfikacją, co do kwestii uformowania pełnego, jednolitego obrazu rzeczywistości, w który wpisany jest podmiot i jego „bycie” w świecie, czyli bez odniesień do pojedynczych zjawisk, języka, instancji narracyjnej, płaszczyzny immanencji, kontekstu i tradycji. A także, co do problemu samego postrzegania świata przez podmioty, których funkcjonowanie jako instancji narracyjnych, staje w ponowoczesności pod znakiem zapytania.

Dlatego też podjęto w pracy kwestię postrzegania i rozumienia człowieka poprzez prowadzone, zawieszane czy projektowane narracje, w których mają swe odzwierciedlenie różne koncepcje rzeczywistości. W pracy autorka nie wychodzi bezpośrednio od pojęcia podmiotu, ale stara się dotrzeć do niego od strony istniejących zjawisk społeczno-kulturowych. A w związku z tym, że problem postrzegania i rozumienia człowieka jako podmiotu, dokładniej rozważono we wcześniejszej monografii oraz w kilku artykułach, skupiono się na możliwościach jego funkcjonowania w przestrzeni naznaczonej szybkim rozwojem mediów, wielością i różnorodnością, pluralizacją itp. Szczególnie zwrócono uwagę na problem zaistnienia, zafunkcjonowania i przenoszenia różnego rodzaju treści (znanych lub mniej znanych) pomiędzy nie tylko różnymi platformami medialnymi, ale przede wszystkim pomiędzy różnymi przestrzeniami „bycia” człowieka. A co za tym idzie dokładnie przeanalizowano kwestię łączenia i projektowania owych treści – dzięki możliwościom nowych mediów - w opowieści, opowiadania, historii czy misterie, które składają się na symboliczną przestrzeń „bycia” człowieka w świecie. Oczywiście z uwzględnieniem jej różnorodności i ujętej z dwóch perspektyw, a mianowicie z jednej strony antropologicznie jako sferę znaczeń w sensie Campbellowskim, z drugiej natomiast – filozoficznie, jako Cassirerowską „sieć ludzkich doświadczeń”, tworzących „system symbolicznych forma”, dodatkowo o charakterze apriorycznym.

W odniesieniu do tych zagadnień pojawia się szereg pytań i dalszych problemów związanych z szeroko ujmowanym, formującym się obrazem rzeczywistości i obrazem uczestniczącego w nim podmiotu.

Autorka zwraca jednak uwagę tylko na nieliczne, szczególnie na te dotyczące kontekstowego „bycia” podmiotu w perspektywie medialnej, edukacyjnej czy subkulturowej, w których dostrzegalna jest narracyjność i możliwe staje się „opowiadanie”. „Opowiadanie”, które można określić jako spajające to, co dawne, w formach klasycznych utrwalone w

Monika Juśko-Papstka

tradycji, z tym, co ukazane w odmiennych ujęciach, a dzięki nowym możliwościom w innych formach, i w konsekwencji - pozwalające uobecniać się nowym jakościom. Można ująć to w skrócie: dawne treści w zaktualizowanych formach zaistniały transwersalnie w kulturze i świadomości podmiotu.

Jednym ze zjawisk z tym powiązanych i dokładniej rozpatrywanych w pracy jest konwergencja oraz to, co dokonuje się w jej obszarze, a związane jest z „łączeniem”, swoistym dopasowywaniem czy też „przesiąkaniem” różnego rodzaju treści w różnych formach przekazu, związanych z szeroko rozumianą tradycją, a określających sposób i jakość funkcjonowania człowieka jako podmiotu w kulturze. Na gruncie filozoficznym reguła konwergencji ujawnia się głównie jako „łączenie” pewnych idei metafizycznych z konkretną praktyką technologii, natomiast na gruncie antropologii kulturowej – uwidacznia się jako swoiste „łączenie” czy „przesiąkanie” elementów tradycji i treści tradycyjnych w zmediatyzowanej przestrzeni życia codziennego każdego człowieka.

Jedno i drugie ma swoje odzwierciedlenie w poszczególnych rozdziałach pracy. Nie można bowiem rozpatrywać problematyki podmiotu i jego rzeczywistości bez odwoływania się do sposobów ujmowania, postrzegania i rozumienia ich w różnych naukach, stąd szereg odniesień – w sposobie wypowiedzi, definiowaniu pojęć, czy budowaniu znaczeń - do nauk o kulturze, wspomnianej antropologii kulturowej, a także socjologii. Niemniej podstawę rozważań stanowi podejście filozoficzne, z założenia poszukujące i uwidaczniające, jak w dynamicznej przestrzeni rzeczywistości postawiony problem, rodzi kolejny, a próba odpowiedzi na pytanie prowadzi do stawiania kolejnych pytań. Droga dociekań to przede wszystkim droga pytań, na której pojawiają się różne, odmienne sposoby wyjaśniania i rozumienia.

Samo postrzeganie rzeczywistości ujęto jako swoiste „opowiadanie rzeczywistości”, związane zarówno z mówieniem o dziejowości, tworzeniem historii i dyskursów o niej, przetwarzaniem tradycji, a zwłaszcza jej elementów takich jak mity, legendy czy opowieści, jak i formowaniem własnych, subiektywnych historii w przestrzeni kultury konwergencji. „Opowiadanie rzeczywistości” rozumiane jest zatem jako całościowe myślenie o rzeczywistości, o jej wytworach i możliwościach „bycia” w niej konkretnych podmiotów, ale też o ujawnionych w niej sposobach przetwarzania, odtwarzania, snucia czy projektowania opowieści „łączących” epoki, zakorzenionych i aktualizowanych w różnych sferach i przestrzeniach życia człowieka.

„Opowiadanie rzeczywistości” to również swego rodzaju metafora uobecniania się różnych idei, znaków, myśli, kodów, sposobów wypowiedzania itp. w świecie z jednej strony

Justyna Lisak-Pajerska 3

odcinającym się od metafizyki, z drugiej zaś ukonstytuowanym przez metafizykę i jej wartości. Istotne jest również budowanie, w owej perspektywie, pojęć i znaczeń, które zarówno w obszarze języka, jak i symbolicznych odniesień wciągnięte zostają w kulturę, naznaczoną konwergencją.

W niniejszych rozważaniach podjęta została próba zestawienia różnych sposobów widzenia i opisywania ujawniających się w ponowoczesności zjawisk kulturowych, a zwłaszcza tych związanych z konwergencją, czy z wirtualizacją. Opisano, nie tylko odmienne punkty widzenia, ale również perspektywy językowe i badawcze. Wszystkie obszary, przestrzenie, wymiary, aspekty itd., które poddano refleksji, łączą się w podmiocie owego opowiadania, a w zasadzie mają swoje odzwierciedlenie w jego myśli.

Szereg zmian, zanim zaistnieje w przestrzeni wydarzeń społeczno-kulturowych zachodzi najpierw w strukturach myślenia, w myśli zachowana zostaje pewna ciągłość idei, ujawniają się także możliwości. Na przykład to, co wirtualne może być ujmowane jako wynik ludzkiego myślenia, co nakłada się na „programowane wirtualne realności”, a wirtualności według Birgit Mersmann łącząc się zwiększają możliwości ludzkiego myślenia i poznania.

Zgodnie z założeniem Karla Poppera, że „celem nauki jest poszukiwanie dobrych wyjaśnień dla wszystkiego, co według nas potrzebuje wyjaśnienia” i dalej „musi to być wyjaśnianie za pomocą sprawdzalnych i falsyfikowanych praw uniwersalnych oraz warunków początkowych”. Istotne jest przechodzenie do lepiej sprawdzalnych teorii, o większej treści, czy wyższym stopniu uniwersalności i wyższym stopniu dokładności. Ma to – jak sugeruje sam K. Popper – ścisły związek z rzeczywistą praktyką, stosowaną w naukach teoretycznych. Stąd też w pracy podjęto drogę dociekania etapowego, z uwzględnieniem uniwersalności niektórych praw, ale też odmienności w postrzeganiu, wyjaśnianiu i rozumieniu jakiegoś aspektu rzeczywistości z punktu widzenia autorów różnych teorii i koncepcji.

Problematykę podmiotu, stanowiącą istotny aspekt wskazanej pracy, podjęty został już wcześniej, między innymi, w monografii pt.: *Podmiotowość człowieka w perspektywie nowoczesnej techniki*, Bielsko-Biała 2005, Wyd. ATH, ss. 148. Niemniej zwracano wówczas uwagę na jego techniczne uwarunkowania, status ontyczny oraz szanse i zagrożenia związane z rozwojem rzeczywistości wirtualnej. W obecnej pracy podmiot ujęty został jako element łączący wszystkie możliwe przestrzenie i wymiary rzeczywistości oraz jako instancja, bez której nie byłoby żadnej opowieści. A w związku z tym, że opowiadanie stanowi obszar dociekań zarówno w naukach humanistycznych, jak i społecznych, wymagane było poszukiwanie sposobów uobecniania się owego opowiadania w różnych rejonach myśli

Joanna Lisak-Papieska 4

naukowej. Podobnie dotykane tematyki kultur młodzieżowych, czy kwestii tworzenia nowych mitologii, a także uczenia, nauczania czy kształcenia – stanowi próbę dociekania i poszukiwania tego, co zdarza się z opowiadaniem/opowieścią/historią w stechnicyzowanym świecie zmian, tego, co zdarza się z tym, który opowiada oraz tego, co może się stać.

W myśleniu o podmiocie tworzącym swoistą opowieść o rzeczywistości musi pojawić się pytanie o konieczność nie tylko opisywania zaistniałych w rzeczywistości zjawisk, ale też ich wyjaśniania, co jest zawsze domeną filozofii. Stąd też próba zestawienia różnych sposobów postrzegania i rozumienia człowieka - osadzonego w kulturze i będącego zarówno jego wytworem, jak i twórcą - ujawnianych w prowadzonych, zawieszonych czy projektowanych narracjach, w których mają odzwierciedlenie, często odmienne, koncepcje rzeczywistości. Dokonana zasadniczo w perspektywie filozoficznej, zmierzającej do uzyskania pewnej jasności, ale z uwzględnieniem antropologicznych, kulturowych czy socjologicznych obrazów rzeczywistości.

Zawarte w pracy rozważania są również związane (oczywiście w różnym stopniu) z prowadzonymi przez autorkę działaniami naukowo-badawczymi, które opisane zostały poniżej.

a) Problematyka związana ze zjawiskami zachodzącymi w ponowoczesności rozpatrywana w kontekście filozoficznym

Wskazana praca ujawnia związki z prowadzoną przeze mnie działalnością naukową, którą rozpoczęłam już na studiach doktoranckich prowadząc badania dotyczące problemów związanych z globalizacją, uczestnicząc w seminariach prowadzonych wokół takiej tematyki. Zająłam się wówczas problem funkcjonowania człowieka jako podmiotu w perspektywie przemian związanych z rozwojem techniki, co zaowocowało napisaniem rozprawy doktorskiej nt.: *Technika a podmiotowość człowieka w perspektywie przemian kultury współczesnej*. W trakcie studiów opublikowałam też teksty związane z tą tematyką. Od 2003 roku pracując w Katedrze Pedagogiki, Psychologii i Antropologii Kultury pogłębiałam zakres badań dotyczących funkcjonowania człowieka w ponowoczesności.

W latach 2007-2010 jako pracownik Zakładu Antropologii Kultury i Filozofii Człowieka brałam udział w szeregu seminariów filozoficznych organizowanych przez ówczesnego Kierownika Zakładu Prof. dr hab. Wiesława Wójcika, na których miałam możliwość rozwijania zainteresowań związanych z problematyką pluralizacji i ponowoczesnej etyki oraz podjęcia współpracy naukowej z ośrodkami naukowymi w Prešovie, Banskej Bystrici, Nitrze, Košicach, co zaowocowało uczestnictwem w konferencjach i publikacjami zagranicznymi

Monika Lisak-Pajestka 5

związanymi z kwestiami transkulturowości, pluralizmu czy postmodernistycznego obrazu „bycia” w świecie.

Efektom podjętej współpracy były wystąpienia i artykuły, m. in.: Miczka–Pajestka M.: *Człowiek wobec transkulturowości. Wybrane aspekty*. [W:] O. Sisáková, M. Cehelník, D. Navrátilová, red.: *Reformulácie antropologickej otázky v súčasnej filozofii*. Prešovská univerzita, Prešov 2007. (Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Prešovensis. Filozofický Zborník ; 28).

Miczka–Pajestka M.: *Podmiot w kulturze post-medialnej*. [W:] *Sociálno-kultúrna realita v procese technologického vzdelávania*. Zborník recenzovaných vedeckých prác/ Technická Univerzita v Košiciach : Fakulta výrobných Technológií so sídlom v Prešove : Katedra humanitných vied.- Prešov 2007.

Miczka – Pajestka M., *Postmodernistyczny obraz "bycia w świecie"? Ponowoczesna wizja kultury*. W: M. Lačný, V. Dudinsky, red.: *Medzi modernou a postmodernou IV : sutaživost ako kulturotvorný fenomén-limity efektivity*. Zborník vystupeni z medzinárodnej vedeckej konferencie Prešov - Prešov: Prešovská univerzita, 2008.

Obszary zainteresowań naukowo-badawczych skupiałam w tym czasie wokół zagadnień związanych z postrzeganiem i rozumieniem podmiotu i podmiotowości w kulturze ponowoczesnej; kwestii „bycia” w ponowoczesności; estetyki wirtualności; etyki; funkcjonowania człowieka w perspektywie VR i w VR; a także problematyki hybrydyzacji, wirtualizacji, mediatyzacji, pluralizacji itd. rzeczywistości oraz związanej z wszelkimi działaniami człowieka jako trans-podmiotu.

Właściwie wszystkie podjęte przeze mnie problemy badawcze związane są z szeroko podejmowanym, na gruncie akademickim, problemem człowieka i mają swoje odzwierciedlenie nie tylko w artykułach takich jak np.: *Podmiot i jego cyfrowa egzystencja*. [W:] M. Ostrowicki, red.: *Estetyka wirtualności*. Wydawnictwo Universitas, Kraków 2005, Czy: „Fragmentaryczny” człowiek wobec rzeczywistości wirtualnej. *Perspektywy filozoficzne*. [W:] M. Sokołowski, red.: *Definiowanie McLuhana. Media a perspektywy rozwoju rzeczywistości wirtualnej*. Wydawnictwo „ALGRAF”, Olsztyn 2006, ale i w przygotowanej rozprawie pt.: *Opowiadanie rzeczywistości. Konwergencja i jej przejawy a możliwości ponowoczesnego „bycia” w świecie*. W monografii tej ujęto – o czym już wspomniano - kwestię postrzegania i rozumienia człowieka poprzez narracje, w których mają swe odzwierciedlenie różne koncepcje rzeczywistości.

Monika Miczka-Pajestka

b) Człowiek w kulturze ponowoczesnej (multikulturowość, transkulturowość, antropologia człowieka wirtualnego, nowa mitologia, konwergencja):

Pracując w Katedrze Pedagogiki, Psychologii i Antropologii Kultury w latach 2003-2007 i później w Zakładzie Antropologii Kultury i Filozofii Człowieka i od 2010 w Katedrze Pedagogiki ATH w Bielsku-Białej prowadziłam badania w zakresie ponowoczesnych przemian kulturowych. Analizowałam między innymi zagadnienia związane z funkcjonowaniem mitów tradycyjnych w ponowoczesnej kulturze, elementów tradycji w ponowoczesności oraz kształtowania się nowych mitologii, co znalazło wyraz w publikacjach i pracy naukowej ze studentami. W latach 2005-2007 byłam pomocniczym opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Antropologów Kultury, a w latach 2007-2010 opiekunem. Wraz ze studentami różnych specjalności uczestniczyłam w szeregu seminariów, sesji i spotkań z badaczami różnych kultur, prowadzącymi badania w odległych częściach świata. Co skłoniło mnie do rozważań nad problemami związanymi z wielokulturowością i rozumieniem odmiennych kultur, a zwłaszcza prowadzenia badań wśród studentów na temat tolerancji wobec Innego/Obcego. Różnice kulturowe i odmienność stały się istotnym elementem moich analiz, uwidocznionych w artykułach i wykładach. Dały również przyczynek do podjęcia przeze mnie tematyki edukacyjnych aspektów wielokulturowości i transkulturowości.

Miało to również wpływ na rozwój moich zainteresowań tematyką funkcjonowania tradycji w ponowoczesności, oczywiście ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy filozoficznej, a dokładniej – filozoficznego podejścia do kwestii funkcjonowania człowieka w przestrzeni wielokulturowej i postrzegania Innego/Obcego (co stanowi istotny problem na gruncie antropologii filozoficznej).

Z kolei pod wpływem działalności naukowej prowadzonej przez Prof. zw. dr hab. Lecha W. Zachera oraz współpracy z czasopismem interdyscyplinarnym „Transformacje”, którego Pan Profesor jest redaktorem naczelnym, pogłębiłam własne badania nad problematyką wirtualności, wirtualizacji rzeczywistości, transkulturowości, antropologii człowieka wirtualnego i konwergencji, ale również kontynuowałam dociekania związane z postrzeganiem i rozumieniem Drugiego/Innego/Obcego, kwestią tolerancji w świecie transkulturowości, a także mitologizacji w ponowoczesności. Poruszane przeze mnie problemy znalazły swe odzwierciedlenie w artykułach, m.in.:

Miczka – Pajestka M., *Tożsamość diasporyczna a doświadczenie obcego*. „Świat i Słowo” : filologia, nauki społeczne, filozofia, teologia 2011 nr 2(17) : Wspólnotowy język/Akademia Techniczno-Humanistyczna, Instytut Teologiczny im. Św. Jana Kantego,

Monika Michalska-Pajestka ⁷

Miczka – Pajestka M.: *Wirtualizacja codzienności a realna potrzeba „bycia”*. [W:] L. W. Zachera, red.: *Wirtualizacja. Problemy – wyzwania – skutki*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2013,

Miczka – Pajestka M., *Człowiek i jego miejsce. Wokół antropologii wirtualnych światów Toma Boellstorffa*. „Transformacje” 1-2 2015,

A także *O zachowaniu dawnych narracji w kulturze konwergencji*. [W:] Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie

Dociekania na temat tradycji, opowieści i narracji są również wynikiem podjęcia współpracy naukowo-badawczej z Muzeum Górnośląskim Parkiem Etnograficznym w Chorzowie, które w latach 2014-2016 organizowało cykl konferencji poświęcony dziedzictwu narodowemu i tradycji w świecie współczesnym. Problematyka ta znalazła też odbicie w rozważaniach w monografii *Opowiadanie rzeczywistości*, w której jeden z rozdziałów poświęcono właśnie kwestii funkcjonowania mitów, opowieści i elementów tradycji, zwłaszcza narracyjnej związanej z przekazem różnych historii, w ponowoczesnej kulturze, a szczególnie w kontekście zjawiska konwergencji.

c) Konwergencja mediów a edukacja postmedialna oraz problemy ponowoczesnej edukacji:

Uczestnictwo w konferencjach medialnych oraz współpraca z socjologami i współorganizatorstwo konferencji medialnych skłoniło mnie również do podjęcia rozważań teoretycznych dotyczących problemów mediatyzacji i technicyzacji rzeczywistości, jej różnych obszarów, w tym przestrzeni edukacji, a także wskazywanej już konwergencji mediów. Zagadnień związanych z problemami funkcjonowania człowieka w świecie konwergencji mediów, a co za tym idzie z kwestiami edukacji postmedialnej i rolą mediów w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz z problemami dotyczącymi nabywania kompetencji do pełnego uczestnictwa w kulturze ponowoczesnej. Co zaowocowało m.in. artykułami:

Miczka – Pajestka M.: *Hybrydyzacja a edukacja*, „Transformacje“ 2011 nr 3-4 (70-71), s. 173-186,

Miczka-Pajestka M., *Faces of postmodern education: educational challenges in a culture of participation*, “Mediterranean Journal of Social Sciences” 2013 vol.4 no. 11;

Problematyka kształcenia i edukacji ponowoczesnej w kontekście konwergencji mediów uwzględniona została również przeze mnie w monografii pt. *Opowiadanie rzeczywistości*, czynię w niej szereg odniesień do kulturowego wymiaru nauczania, kształcenia i wychowania. Dwa rozdziały poświęcone zostały tym kwestiom. Jeden z nich stanowi

Joanna Pajestka 8

refleksję na temat swoistego opowiadania o ponowoczesnej edukacji w perspektywie pluralizmu i konwergencji, drugi jest próbą odpowiedzi na pytanie: Czy uwidacznia się bardziej myśl o opowiadaniu jako nauczaniu czy nauczaniu jako opowiadaniu?

d) Wokół problematyki podmiotu i tożsamości

Problematyką podmiotu i podmiotowości zajmuję się od czasu pracy nad doktoratem. Przez cały okres działalności naukowej podejmowałam kwestię postrzegania, rozumienia i podejmowania prób dookreślenia podmiotu w ponowoczesności. Rozpatrywałam zagadnienia związane z jego funkcjonowaniem w świecie mediów, transkulturowości i postnowoczesności. Uczestnictwo w wielu konferencjach i spotkaniach dotyczących pośrednio lub bezpośrednio owych kwestii, a także prowadzenie wykładów monograficznych, zaowocowało szeregiem artykułów. Dotyczyły one nie tylko samego podmiotu (większość artykułów została wskazana wcześniej), ale też kwestii związanych z tożsamością m.in.: *Tożsamość diasporyczna a doświadczenie obcego*. „Świat i Słowo” : filologia, nauki społeczne, filozofia, teologia 2011 nr 2(17) : Wspólnotowy język/Akademia Techniczno-Humanistyczna, Instytut Teologiczny im. Św. Jana Kantego,

Czy: Tożsamość diasporyczna a koncepcja człowieka "fragmentarycznego". „Fragile”: pismo kulturalne 2013 nr 2. ISSN_1899- 4261 1899-4261,

W monografii nt. *Opowiadania rzeczywistości* problem człowieka jako podmiotu i kwestia jego wielorakiej tożsamości stanowią istotne podłoże dla budowania obrazu rzeczywistości i kultury naznaczonej konwergencją. Zawsze bowiem ich postrzeganie, a co za tym idzie także postrzeganie zjawisk społeczno-kulturowych, musi mieć swoje odzwierciedlenie w podmiocie.

Owe kwestie poruszyłam również w tekście pt.: *The Issue of the Subject in Post – Modernity. Discussing the Change in Thinking about the Subject*, wydanym w czasopiśmie interdyscyplinarnym „Transformacje” 3-4 (90-91) 2016, ISSN 1230-0292, s. 178-191, a dokładniej wskazałam w nim na zmiany w sposobach postrzegania podmiotu w ponowoczesności.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych).

a) W zakresie teoretycznych rozważań o sztuce:

W ramach zainteresowań estetycznych podjęłam również rozważania z związane z metaestetyką, a później również z przestrzenią teatralną i teatrem wirtualnym, a także

Joanna Jurek-Pajętko⁹

kwestiami odbioru i interpretacji dzieła. W tym zakresie powstało kilka tekstów, między innymi:

Miczka – Pajestka M., *Warunki recepcji, problem wartości i pluralizmu w estetycznej myśli Mieczysława Wallisa. Polski wymiar metaestetyki XX wieku.* [W:] E. Laliková, Š. Kostelnik, M. Rembierz (red.), *Filozofia a slovanské myšlienkové dedičstvo: osobnosti, problémy, inšpirácie.* Zbornik príspevkov z 2. ročníka slovensko-poľskej medzinarodnej vedeckej konferencie rozšírenej o spoluprácu s predstaviteľmi ceskej filozofie, Kongresové centrum SAV v Smoleniciach, 14.4. - 16.4.2008. D.2.- Bratislava : IRIS, 2008,

Miczka – Pajestka M.: *Konstruowanie miejsca w przestrzeni wirtualnej. Poszukiwanie punktu wyjścia w teatrze ponowoczesnym,* [W:] V. Sajkiewicz, E. Wąchocka, red.: *Przestrzenie we współczesnym teatrze i dramacie,* Katowice 2009,

Miczka – Pajestka M.: *Myśl o nowej interpretacji. Wokół hermeneutycznych koncepcji interpretacji.* [W:] H. T. Mikołajczyka, M. Rembierza, red.: *Hermeneutyczna tradycja filozofii,* Słupsk 2009,

b) W zakresie rozważań o edukacji:

Prowadzone przeze mnie, praktycznie od początku swojej pracy naukowej, rozważania i analizy dotyczące kwestii zmian w ponowoczesnej edukacji i refleksji związanych z tzw. edukacją jutra, znalazły swoje odbicie w projektach, w których biorę udział od 2013 roku. W tymże roku rozpoczęłam działania związane z zespołowym projektem naukowo-badawczym nt.: *Etos nauczyciela w perspektywie przemian ponowoczesnych. Nauczyciel wobec wyzwań ponowoczesności.* Celem był: Rekonesans proponowanych w ostatnich latach sposobów postrzegania i rozumienia etosu nauczyciela na gruncie filozoficznym i pedagogicznym. A także próba oglądu różnorodnych stanowisk w dyskursie ponowoczesnym, związanych z problematyką przemian w edukacji oraz wyzwań dla nauczyciela XXI wieku. Analiza kwestii etycznych, problemów związanych z rekontekstualizacją wybranych pojęć, otwartością w myśleniu, współodpowiedzialnością i wizjami postmodernistycznej edukacji. W roku 2014 projekt naukowo-badawczy został poszerzony i dalsze badania prowadziłam wraz z współkoordynatorkami, Mgr Joanną Lorenc oraz Dr Agnieszką Przybyłą-Dumin, nt.: *Etos nauczyciela w perspektywie przemian ponowoczesnych. Nauczyciel wobec wyzwań ponowoczesności. Problemy wielokulturowości – nauczanie do życia w wielokulturowej przestrzeni. Konflikty na tle kulturowym w polskiej szkole.*

Joanna Michela Pajestka

Projekt poszerzony o nowe aspekty społeczno-kulturowe dotyczące polskiej szkoły, ale również o problematykę edukacji postmedialnej w Polsce oraz problemy związane z wielokulturowością i transkulturowością, a także problematykę wykluczenia.

Ukierunkowanie na obszar edukacji zaowocowało również projektem założonym, w 2015 roku, z dr A. Przybyłą-Dumin nt.: *Edukacja regionalna - edukacja postmedialna - edukacja etyczna. W stronę wieloaspektowego i hybrydowego nauczania*. Celem naukowym było przeanalizowanie i rozważenie kwestii aktualnej sytuacji edukacyjnej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem działań podejmowanych w zakresie edukacji regionalnej, edukacji postmedialnej i etycznej, a także zbadanie środowiska nauczycielskiego i uczniowskiego pod kątem świadomości konieczności kształtowania kompetentnych podmiotów, mogących w pełni uczestniczyć w kulturze ponowoczesnej.

Jednocześnie zainteresowana kwestią wieloaspektowego nauczania prowadzącego do pełniejszego uczestnictwa w kulturze, uwzględniając podejmowany wcześniej problem podmiotu, podjęłam w 2016 roku indywidualny projekt nt.: *Podmiot wobec nauczania, wiedzy i mediów w kulturze konwergencji*. Skupiłam się na następujących kwestiach: rozpatrzeniu problemu funkcjonowania człowieka w kulturze konwergencji, określeniu istotnych wyznaczników w nauczaniu na różnych poziomach edukacji w odniesieniu do zjawiska konwergencji, analizie kwestii ponowoczesnego podejścia do wiedzy i potrzeby kształtowania relacji podmiotowych (szczególnie na gruncie edukacyjnym) w przestrzeni kultury konwergencji, a także rozważeniu problemu możliwości funkcjonowania człowieka jako podmiotu w świecie konwergencji mediów.

Obecnie w tym obszarze podjęłam działania i badania w ramach uczelnianego projektu nt. *Pedagogika w ujęciu historycznym i filozoficznym. Wybrane aspekty aksjologiczne i praktyczne edukacji*.

c) Wokół problematyki kulturowej

W latach 2006-2007 pogłębiając swoje dociekania kulturowe i antropologiczne podjęłam się, razem z dr hab. prof. ATH D. Czubałą, organizacji konferencji pt. *Rodzina, tradycja, regionalizm* – 23-24 październik 2006 oraz *Tradycja a współczesność* – 26-28 październik 2007, efektem były nie tylko ciekawe wnioski z przeprowadzonych wówczas dyskusji naukowych, ale też dwie współredakcje prac zbiorowych:

Czubała D., Miczka-Pajestka M., red.: *Rodzina, tradycja, regionalizm*. Wydawnictwo Naukowe Akademii Techniczno – Humanistycznej, Bielsko-Biała 2007, ss. 404 (Oświata i Kultura na Podbeskidziu ; t.4), ISBN 978-83-60714-25-6,

Joanna Miczka-Pajestka

Czubala D., Miczka-Pajestka M., red.: *Tradycja i współczesność: folklor - język - kultura: księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Karolowi Danielowi Kadłubcowi*. Wydawnictwo Naukowe Akademii Techniczno – Humanistycznej, Bielsko-Biała 2009, ss. 482 (Oświata i Kultura na Podbeskidziu ; t.4), ISBN 978-83-60714-72-0.

d) Działalność związana z popularyzowaniem wiedzy:

Od 2014 roku do chwili obecnej prowadzę wykłady popularyzatorskie współpracując z MDK w Czechowicach-Dziedzicach. Wykłady odnosiły się do różnych cykli tematycznych, jednak zawsze koncentrowały się na problematyce związanej z funkcjonowaniem człowieka w społeczeństwie, naturze i kulturze. W kolejnych cyklach omawiałam między innymi takie tematy jak:

W cyklu „Kultura a natura” – *Człowiek jako zwierzę. Rozważania o człowieku i naturze w kontekście myśli Ernsta Cassirera* czy też *Problem z naturą w ponowoczesnym oglądzie rzeczywistości. Czy człowiek/cyberczłowiek jest bliżej techniki czy natury? A także Filozoficzne myślenie o naturze. Przyroda a dzieje*.

Z kolei w cyklu „Człowiek-Ziemia-Wszechświat”: *Ο κοσμος w myśli starożytnych Greków* czy *Wszechświat jest do pomyślenia... ciało, przestrzeń i czas w wybranych koncepcjach filozoficznych*, jak również: *„Tylko teraźniejszość”. Mit-fabula, w której ukrywa się karzeł czasu a prawo recentywizmu*.

W cyklu „My i Oni – o postrzeganiu Innego: „Na początku jest różnica..., ale także mieszanina”. *Kwestia doświadczenia obcego w fenomenologii obcego Bernharda Waldenfelsa* czy *„Tu kończę się ja, a zaczyna się ktoś drugi (...) Żaden człowiek nie jest wdzięczny drugiemu za powietrze, którym oddycha” – obraz człowieka w Buncie mas JOSE ORTEGI Y GASSETA*, a także *„Kto rządzi światem?”*. *Kontynuacja myśli JOSE ORTEGI Y GASSETA*.

W cyklu „Tajemnice, sensacje, odkrycia i wynalazki...”: *„Człowiek – odkrycie czy tajemnica?”*, a także *Oblicza Trzeciej fali Alvina Toefflera. Wizja społeczeństwa jutra*.

Jak również *Człowiek „fragmentaryczny” jako projekt człowieka przyszłości i Estetyzacja rzeczywistości. Perspektywa dla upiększania świata* czy *„wynalazek estetyki jako kulturowej agencji reklamowej”?*

Serie wykładów są wciąż kontynuowane, a tematyka poszerzana, a jednocześnie pogłębiana.

Monika Miczka-Pajestka

* w przypadku, gdy osiągnięciem tym jest praca/ prace wspólne, należy przedstawić oświadczenia wszystkich jej współautorów, określające indywidualny wkład każdego z nich w jej powstanie

Monika Kuciel-Papertka